

BITTREMIEUX (*Leo*), Missionaris van Scheut (Sijsele, W.-Vl., 4.9.1881 - Boma, 21.9.1946).

Hij deed zijn humaniora-studies aan het Sint-Lodewijkskollege te Brugge — waar ook zijn twee jaar oudere broer Jozef studeerde, die later hoogleraar zou worden te Leuven — en trad in 1899 in het noviciaat te Scheut, waar hij op 8 september 1900 zijn eerste kloostergeleuten aflegde. Op 15 juli 1906 werd hij priester gewijd en de 12e september 1907 vertrok hij naar Congo. Hij was bestemd voor het apostolisch vikariaat van Mgr. Van Ronslé. Op 2 oktober arriveerde hij te Boma en de 7e te Kangu, waar hij zijn vormingsjaar moest doorbrengen onder de leiding van P. De Cleene.

In oktober 1908 werd hij benoemd voor de missie van Kangu. In september 1910 ging hij met P. Bruynseels een nieuwe bijpost stichten te Vaku. Het volgend jaar werd Vaku een autonome missie. In december 1912 moest hij Mayombe verlaten: hij was sekretaris benoemd van Mgr. Van Ronslé, bij wie hij te Leopoldstad ging resideren en met wie hij ook al de reizen meemaakte, aan boord van de *Notre-Dame-du-Perpétuel-Secours*, naar de distrikten van het Leopold II-meer en van Nieuw-Antwerpen. In juli 1915 ontving hij te Leopoldstad zijn benoeming tot aalmoezenier van de Congolese troepen die naar Kameroen moesten oprukken. Hij maakte de expeditie naar de Sanga mee en was de 10e juli 1916 terug te Leopoldstad. Hij bleef verbonden aan de missie te Leopoldstad en werd belast met de katechumenaten langs de Congostroom in de streek van Lukolela. In juli 1917 werd hij door Mgr. Van Ronslé, die toen in Beneden-Congo verbleef, daarheen geroepen. De bisschop vormde plannen omtrent de oprichting van een klein seminarie voor de kandidaten die zich te Kangu en te Nieuw-Antwerpen hadden aangemeld en die reeds Latijnse lessen volgden. P. Bittremieux werd aangesteld als bestuurder van het seminarie, dat te Nieuw-Antwerpen zou opgericht worden. In januari 1918 vertrok hij uit Kangu met 7 seminaristen en hij arriveerde de 5e februari te Nieuw-Antwerpen. In 1920 besloot Mgr. Van Ronslé het seminarie te Kangu te vestigen en in september vertrok P. Bittremieux met zijn seminaristen naar Beneden-Congo. Tenslotte werd Mbata Kiela uitgekozen.

Na 17 jaar verblijf in Afrika keerde hij op het einde van 1924 voor een rustperiode terug naar België. Hij vervulde er tijdelijk het ambt van rector te Schilde en mocht op 12 november 1926 weer afreizen naar Congo. Hij werd overste van de missie te Muanda, vanwaar hij in mei 1933 nogmaals naar België terugkwam. De 12^e januari 1934 vertrok hij opnieuw, naar een voor hem nog onbekende streek: hij was professor benoemd aan het groot seminarie te Kabwe in Kasai. In 1936 mocht hij terug naar Mayombe. Hij werd coadjutor van de overste te Mbata Mbenge, waar hij voldoende ruimte kreeg om de resultaten van zijn wetenschappelijke opzoekingen vast te leggen. Hij werd echter door een zware ramp getroffen, toen bij een brand al zijn boeken, nota's en handschriften in de vlammen opgingen. Hij overleed te Boma op 21 september 1946.

P. Bittremieux was een bekend taal- en volkenkundige. Onmiddellijk na zijn aankomst in Congo was hij met zijn opzoekingen begonnen. Hij bestudeerde de taal, de zeden en gewoonten van de mensen met wie hij samenleefde. Hij beluisterde hun verhalen, hun legenden en hun liederen, hun raadsels en hun spreuken. Hij bekeek hun spelen en hun dansen, hun hele doen en laten. Niet als een louter waarnemer, maar met zijn hele wezen dat meeleeft met de Congolezen, met sympathie en waardering, peilend naar het menselijke en het goede. Hieruit groeiden zijn boeken die elkaar in een regelmatig tempo opvolgden en de lange reeks artikels in verschillende tijdschriften.

Publik.: *De geheime sekte der Bakhimba's* (1911). — *Mayombsche namen* (1911, 2e ed. 1934). — *Mayombsche Penneschetsen* (1914). —

Mayombsch Idioticon (dl. I en II, 1923; dl. III, 1927). — *Mayombsche Volkskunst* (1924). — *Vertellingen uit Mayombe* (1924). — *Van een ouden blinden hoofdman* (1925). — *Wit en Zwart* (1930). — *Zielezangen* (1930). — *La société secrète des Bakhimba au Mayombe* (1936). — *Symbolisme in de negerkunst* (1937). — *Woordkunst der Bayombe* (1937). — Ook enkele verzamelingen gezangen en gebeden, godsdienselijke traktaten, enz. in het Kiyombe. — Voor de lijst van zijn artikels en brieven, zie; Grootaers-Van Coillie, Bibliogr. Scheut, blz. 18-19; Streit, *Bibl. Missionum*; XVIII, blz. 1200-1203.

Onderscheidingen: Ridder in de Kon. Orde van de Leeuw, ridder in de Kroonorde.

10 maart 1966.

M. Storme.

Arch. Scheut. — Dagboeken van de missies. — Dr A.L., Z.E.P., Leo Bittremieux, Missionaris van Scheut. *Nieuw Vlaanderen*, 27.12.1941, blz. 11-12. — *Nouv. de la Congr.*, n. 21. — *Chronica Congr.* n. 28, 35, 36, 46, 64, 69, 97. — *Mission van Scheut*, 1907, blz. 191; 1911, blz. 104, 106; 1919, blz. 166; 1921, blz. 61-64; 1922, blz. 222-223; 1923, blz. 68; 1925, blz. 44, 89, 94, 216; 1926, blz. 283; 1928, blz. 67; 1933, blz. 150; 1938, blz. 157, 158; 1941, blz. 17; 1945, blz. 34; 1946, blz. 172. — *Annalen van Sparrendaal*, 1907, blz. 190; 1908, blz. 231-235; 1915, blz. 270; 1919, blz. 12. — *Allossery, Onze West-Vlaamsche Zendelingen*, I, blz. 149. — *Corman, Annuaire 1924*, blz. 42, 52. — *Callebaut, F., Schets van de Vlaamsche koloniale letterkunde*. In: *Onze Kolonie en de Kolonisatie* (Koluc, 1946), blz. 547. — *Verthé, A. — Henry, B., Geschiedenis van de Vlaams-Afrikaanse letterkunde*, blz. 53-55. — *Bull. Union Miss. Clergé*, 1947, blz. 18. — *Janssens-Cateaux*, III, blz. 1 025-1 026.